

Govor predsjedatelja Stalnog izaslanstva Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe Bakira Izetbegovića na redovitom zasjedanju PS Vijeća Europe na temu "Stanje demokracije u Europi"

Strazbur, 25. lipanj 2008.

"Želim zahvaliti izvjestiocu, gospodinu Holovatiju, na detaljnom i obuhvatnom izvještaju koji se u više tačaka odnosi i na stanje demokracije u mojoj zemlji Bosni i Hercegovini. Pokušaću da dam svoj doprinos ukazujući na glavne probleme, ali i mogućnosti rješavanja problema koji usporavaju razvoj demokracije u BiH. Glavna opterećenja su komunistička prošlost, rat koji je devastirao zemlju u nedavnoj prošlosti, te nesavršenost Dejtonskog mirovnog sporazuma.

Pedeset godina komunističkog rezima, jednopartijskog sistema, efikasne kontrole nad slobodom misli je proizvelo inerciju u razmišljanju i ponašanju ljudi.

Rat nije proizveo samo fizičko uništavanje zemlje, rezultat višegodišnjih sukoba je segregacija BH društva, nepovjerenje među narodima, šovinizam, težnja za dominacijom na teritoriji gdje pojedini narodi žive u većini, kriminal i korupcija.

Dejtonski sporazum je zaustavio rat i destrukciju, ali je uspostavio državni aparat koji ne može da funkcioniše bez stalnih intervencija ureda OHR i međunarodne zajednice.

Uzimajući navedena opterećenja u obzir, možemo reći da stanje, odnosno izgradnja demokracije u Bosni i Hercegovini, i ne ide tako loše. Napadi na povratnike su prestali, izbori se održavaju u miru, mediji su slobodni da kritikuju, da pišu istinu, često i neistinu, bez konsekvenci, borba sa kriminalom se intenzivira. Unatoč svim iskušenjima, mir u Bosni će očigledno opstati a demokracija će se razvijati. Narodi, odnosno pripadnici različitih konfesija u BiH su živjeli vijekovima u miru i zajedništvu i sukobljavali su se samo kada bi ratni požar bio unesen u Bosnu sa istoka ili zapada. Bosanci žele mir, napredak ljudskih prava i demokracije, pridruživanje Evropskoj uniji. Ankete potvrđuju da skoro 90% BH stanovništva svoju budućnost, i sigurnost, vidi u

pridruživanju evropskim integracijama. Bosna je na dobrom putu, ali ovo putovanje može biti brže ili sporije.

Da bi se pozitivni procesi ubrzali moraju se ispuniti ranije preuzete obaveze i usvojiti nove reforme. Aneks 7 Dejtonskog sporazuma, u smislu manjinskog povratka, proveden je sa manje od 10% uspjeha, 130 000 raseljenih osoba jos uvijek čeka na povratak. Isto tako, Odluka Ustavnog suda BiH o konstitutivnosti naroda, odnosno proporcionalnoj zastupljenosti u državnim organima i institucijama, provedena je samo djelomično. Ispunjavanjem ovih dviju obaveza u dobroj mjeri bi se umanjili efekt etničkog čišćenja, segregacije, i podjele u bh. društvu i državi. S druge strane, ukoliko se ove obaveze ne izvrše, rezultat će biti definitivno etnički segregirana zemlja i njene državne institucije, uključujući opštinske vlasti, sudove, policiju. Smatram da svaki dokument koji govori o stanju demokratije i ljudskih prava u BiH mora istaći ovaj problem i insistirati na njegovom rješavanju. Ako je ljudima masovno uskraćeno pravo da se vrate svojim kućama i da učestvuju u formiranju vlasti, i ako se pritom jasno krši Ustav, zakoni i odluke OHR-a, priča o stanju demokratije postaje apsurdna.

Najvažnija reforma, koja će otvoriti prostor svim ostalim reformama i ubrzati put BiH ka evropskim integracijama, svakako je reforma Ustava. Zemlja koja ima 4 nivoa vlasti, od čega tri zakonodavna, sa raznovrsnim mehanizmima blokade, zemlja koja ima 13 parlamenata, 13 ustava, preko 100 ministara, ne može funkcionisati bez stalnog arbitriranja međunarodne zajednice. U postdejtonskom periodu tzv. bonske ovlasti OHR su korištene par stotina puta kako bi se uklonile prepreke i procesi pokrenuli sa mrtve tačke.

Na kraju, želio bih vas informirati da je presudom Ustavnog suda Federacije BiH od prije nekih petnaest dana, deblokirano rješavanje pitanja entitetskog javnog RTV servisa o kojem se govori u 177. tački ovog Memoranduma. Zahtjev hrvatskog kluba poslanika je odbijen, i time su stvorene mogućnosti za uspostavljanje jedinstvenog javnog RTV sistema sa menadžmentom na državnom nivou u skladu sa zahtjevom iz tačke 178. ovog Memoranduma. Uspostavljanje jedinstvenog javnog RTV sistema je jedan od važnih uslova u pregovorima BiH sa Evropskom unijom u Procesu stabilizacije i pridruživanja. Ovo je također obaveza preuzeta Aneksom 9 Dejtonskog sporazuma koja konačno treba biti ispunjena. (kraj)

